

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 428/2021-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] nad Váhom, zastúpeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v mene ktorej koná advokát a konateľ [REDAKOVANÉ], proti postupu Národnej kriminálnej agentúry v konaní vedenom pod ČVS: PPZ-331/NKA-BA2-2020 a jej uzneseniam z 12. novembra 2020 a zo 14. decembra 2020 a proti postupu Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. IV/3 Pz 11/21/1000-12 a jej upovedomeniu z 9. júna 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 9. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, ako aj svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupmi, rozhodnutiami a upovedomením orgánov činných v trestnom konaní označených v záhlaví tohto uznesenia. Ďalej v ústavnej sťažnosti ústavnému súdu navrhuje, aby označené rozhodnutia a upovedomenie orgánov činných v trestnom konaní zrušil a priznal mu tiež náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že proti sťažovateľovi je vedené trestné stíhanie pre trestné činy založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa ustanovení § 296 Trestného zákona a zneužitia právomoci verejného činiteľa podľa ustanovení § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona, kde bolo sťažovateľovi obvinenie vznesené uznesením špecifikovaného vyšetrovateľa (ďalej len „dotknutý vyšetrovateľ“) Národnej

kriminálnej agentúry (ďalej aj „NAKA“) ČVS: PPZ-331/NKA-BA2-2020 z 5. novembra 2020. Uvedené uznesenie napadol sťažovateľ sťažnosťou a zároveň s odkazom na ustanovenia § 31 a nasledujúce Trestného poriadku vzniesol námietku zaujatosti proti osobe dotknutého vyšetrovateľa s odôvodnením, že možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti pre pomer tak k prejednávanej veci, ako aj k osobe sťažovateľa. Uznesením ČVS: PPZ-331/NKA-BA2-2020 z 12. novembra 2020 dotknutý vyšetrovateľ rozhodol podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku, že nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v označenej veci. O sťažnosti podanej proti tomuto uzneseniu rozhodol vedúci 2. oddelenia vyšetrovania odboru Bratislava NAKA uznesením ČVS: PPZ-331/NKA-BA2-2020 zo 14. decembra 2020, ktorým ju ako nedôvodnú zamietol. Sťažovateľ vo vzťahu k obojm rozhodnutiam NAKA adresoval generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky návrh podľa ustanovení § 363 a nasledujúcich Trestného poriadku na zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní, ktorý bol vybavený upovedomením sp. zn. IV/3 Pz 11/21/1000-12 z 9. júna 2021 tak, že mu nebolo vyhovené.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje a objasňuje, že okrem uvedeného trestného stíhania je proti nemu Národnou kriminálnou agentúrou vedené pod ČVS. PPZ-320/NKA-BA2-2020 trestné stíhanie okrem iných aj pre trestné činy zneužitia právomoci verejného činiteľa podľa ustanovení § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) Trestného zákona a ohrozenia dôvernej skutočnosti a vyhradenej skutočnosti podľa § 353 ods. 1 Trestného zákona, kde mu je kladené za vinu neoprávnené zabezpečenie listín týkajúcich sa trestného konania vo veci podozrenia z prípravy úkladnej vraždy svedka – poškodeného, ktorým je práve dotknutý vyšetrovateľ. Uvedená skutočnosť podľa jeho názoru vyvoláva jednoznačné pochybnosti o pomere dotknutého vyšetrovateľa k osobe sťažovateľa, ako aj k prejednávanej trestnej veci. Poukazuje aj na ďalšie skutočnosti, a to na informácie prezentované v médiách, ktoré podrobne popisuje a ktoré podľa jeho mienky spochybňujú neustrannosť dotknutého vyšetrovateľa. V postupe jednotlivých orgánov činných v trestnom konaní, ktoré rozhodli o nevyhlúčení dotknutého vyšetrovateľa z vykonávania úkonov trestného konania vo veci vedenej pod ČVS: PPZ-331/NKA-BA2-2020, vidí sťažovateľ porušenie svojich označených práv.

4. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v trestnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti

podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v ustanovení § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019).

5. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

6. Ústavný súd poukazuje v prvom rade na § 241 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku, podľa ktorého v rámci preskúmania podanej obžaloby samosudca obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä porušenie práva na obhajobu. Ďalej poukazuje na ustanovenia § 306 a nasledujúce Trestného poriadku, podľa ktorých je opravným prostriedkom proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie, pričom obžalovaný ako osoba oprávnená podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorý sa ho priamo dotýka, môže toto odvolanie podať pre nesprávnosť výroku, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. V nadväznosti na to odkazuje v konkrétnosti na ustanovenia § 321 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorých odvolací súd zruší napadnutý rozsudok (okrem iných prípadov) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby. Ústavný súd ďalej poukazuje na § 368 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého možno podať dovolanie proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa ustanovení § 371 Trestného poriadku. V nadväznosti na to odkazuje na § 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku, v zmysle ktorého sa rozhodnutím podľa odseku 1 § 368 Trestného poriadku rozumie (okrem iných) aj rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a) [rozsudok a trestný rozkaz] až g), alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol. Napokon v tomto kontexte poukazuje aj na § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku, podľa ktorého možno dovolanie podať, ak vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania.

7. Z jednotlivých ustanovení Trestného poriadku citovaných v predchádzajúcom bode odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že skutočnosti namietané sťažovateľom, a to tvrdenia o zaujatosti orgánu činného v trestnom konaní – vyšetrovateľa, potenciálne zakladajú (pozn. nie bez ďalšieho preukazujú) dôvod na odmietnutie obžaloby, podanie odvolania, prípadne dovolania v ďalšej etape trestného konania. Platná právna úprava trestného konania teda sťažovateľovi umožňuje v nasledujúcich štádiách trestného konania v rámci uplatnenia práva na obhajobu domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich označených práv, pri preskúmaní obžaloby, následne prostredníctvom riadneho a mimoriadneho opravného

prostriedku – odvolania a dovolania, na základe podania ktorých je konajúci súd, odvolací súd, prípadne dovolací súd oprávnený a povinný preskúmať opodstatnenosť tvrdení sťažovateľa o existencii zaujatosti orgánu činného v trestnom konaní (vyšetrovateľa).

8. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ má v systéme trestného konania k dispozícii účinný prostriedok na dosiahnutie ochrany svojich práv v prípade uznania jeho argumentácie všeobecným súdom oprávneným preskúmať podanú obžalobu, oprávneným konať o jeho prípadnom odvolaní či dovolaní. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstúpoval v danej fáze do prebiehajúceho trestného konania vo veci sťažovateľa a neprípustne si tak predčasne uzurpoval právomoc všeobecných súdov. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie označenej možnosti ochrany práv sťažovateľa nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy).

9. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

10. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. septembra 2021

Peter Molnár
predseda senátu